

LABĀKAS PASAULES PROJEKTS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

2Moz 3:7, Mt 22:37–40, 2Moz 22:21–23, 5Moz 14:22–29, 26:1–11, 3Moz 25:9–23.

ATMIŅAS PANTS:

“Tev nebūs atriebties, nedz nemitīgi dusmas turēt pret savas tautas bērniem, bet tev būs savu tuvāku mīlēt kā sevi pašu,— Es esmu Tas Kungs” (3Moz 19:18).

Dievam Viņa žēlastībā vienmēr bijuši ļaudis, ar kuriem Viņš ir saglabājis īpašas attiecības. Ēnoha, Noas, Ābrahāma, Īzaka un Jēkaba stāstos, kas ir tikai daži no daudziem, mēs redzam Dieva ilgās atjaunot sarautās attiecības ar cilvēkiem. Bet tas nebija tikai šo dažu cilvēku un viņu ģimeņu dēļ. Viņiem piedzīvojot savienošanos ar Dievu un tiekot Viņa svētīti, daļa no lielā plāna bija salabot šīs attiecības un dalīties svētībās ar citiem. Kā Dievs teica Ābrahāmam: “Es tevi darišu par lielu tautu, Es tevi svētīšu un darišu lielu tavu vārdu, un tu būsi par svētību... un tevī būs svētītas visas zemes ciltis” (1Moz 12:2, 3). Tā kā viņš bija svētīts, viņš varēja kļūt par svētību citiem.

Šai svētībai vajadzēja izpausties caur Israēla tautu un visbeidzot caur Mesiju, kam bija jāceļas no šīs tautas. Radot Israēla ļaudis, Dievs nu darbojās ar visu tautu. Tāpēc Viņš deva tiem likumus, noteikumus, svētkus un dzīves principus, kas bija tāds dzīvesveids, lai tie, ko Dievs ir svētījis, varētu svētīt pārējos.

Nav šaubu, ka šis princips darbojas arī mūsdienās.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 13. jūlijā.

Dievs, kas dzird

“Vērodams esmu vērojis Manas tautas bēdas, kādas tai ir Ēģiptē. Viņš brēkšanu par tās uzraugiem Es esmu dzirdējis, jo Es zinu viņu ciešanas” (2Moz 3:7).

Četrsimt gadu ir ilgs gaidīšanas laiks, īpaši ja gaidīšanas apstākļi ir arvien skarbāka verdzība. Dievs bija apsolījis, ka Viņš atgriezīsies pie Saviem ļaudīm un izvedīs tos no Ēģiptes, bet paaudzi pēc paaudzes viņi bija pamesti, ceļot savu elkdievīgo apspiedēju labklājību un prestižu. Šķiet, ka visu šo laiku Dievs klusē.

Tad Dievs atklāj Sevi unikālā veidā. Viņš parādās degošā krūmā tālā tuksnesī kādam, kas nav daudzsološs vadītājs, – bēgošam princim un pazemīgam ganam, vārdā Mozus. Viņš uzticēja nepakļāvīgajam Mozum darbu, kas pirmāmķārtām bija doties atpakaļ uz Ēģipti pie israēliešiem ar vēsti, ka Dievs ir sadzirdējis un redzējis viņu apspiestību, – un, jā, Viņam tas rūp. Patiesībā Viņš gatavojās darīt kaut ko ārkārtēju, lai mainītu viņu situāciju.

Izlasi 2Moz 3:16, 17. Kāpēc Dievam bija svarīgi sākt Savu plānu atklāšanu šo ļaužu labā ar šo specifisko vēsti? Kas piesaista tavu uzmanību šajos Dieva teiktajos vārdos? _____

Bet Dievs šeit neapstājās. Viņam bija ne tikai plāns labākai zemei, Viņa nodoms ir, ka tautai nebūs jābēg no Ēģiptes tukšā. Simtiem gadu viņi bija ieguldījuši Ēģiptes impērijas labklājībā. Dievs paredzēja sākotnēju faraona pretošanos, bet Viņš apsolīja Mozum, ka israēlieši tiks atalgoti par garajiem darba gadiem: “Es arī parādīšu labvēlību tautai šo ēģiptiešu priekšā, un, kad jūs iziesit, jūs neiziesit tukšā” (2Moz 3:21).

Pēc apspiestības gadiem Dievs izmantoja iespēju no šiem kādreizējiem vergiem izveidot jauna veida sabiedrību. Viņš gribēja, lai tie dzīvo citādi un nodibina ilgtspējīgu un dzīvotspējīgu sabiedrību. Viņa plāns bija, lai šī jaunā sabiedrība būtu par paraugu apkārtējām tautām un lai viņi līdzīgi Ābrahāmam ar saņemtajām svētībām svētītu visu pasauli.

Cik svarīgi ir tev, lai Dievs būtu Dievs, kas redz cilvēku ciešanas pasaulē un dzird viņu saucienus pēc palīdzības? Ko tas tev stāsta par Dievu? Pārdomā 2Moz 4:31. _____

Desmit baušļi

Izlasi Mt 22:37–40, tad 2Moz 20:1–17. Kā šis Jēzus baušļu kopsavilkums palīdz tev saprast katru no desmit baušļiem? _____

Desmit baušļi ir kā konstitūcija. Pēc īsa ievada, kas iedod pamatu, uz ko ir balstīti šie vārdi – šajā gadījumā uz faktu, ka Dievs ir atbrīvojis Savus ļaudis, – dokuments nosauc galvenos principus, uz kuriem ir balstīta šī tauta. Šajā gadījumā bija īpašas pavēles attiecībā uz to, kā cilvēki vislabāk var dzīvot parādīt savu mīlestību uz Dievu un savā starpā. Nav brīnums, ka daudzas tautas ar kristīgu mantojumu pamatus saviem likumiem bruģējušas ar šiem pamatprincipiem.

Lai gan daudzi no šiem principiem ir īsi, mums nevajadzētu par zemu novērtēt to plašuma ietekmi un desmit baušļu kā dzīves likumu visaptverošo būtību. Piemēram, sestais baušlis “Tev nebūs nokaut” (2Moz 20:13) apkopo un iekļauj “visus netaisnības darbus, kas saīsina dzīvi”, kā arī “savtīgu nevēribu pret gādību par ciešanās un trūkumā esošajiem” (“Sentēvi un pravieši”, 308. lpp.). Līdzīgi arī zagšanas aizliegums (sk. 2Moz 20:15) nosoda “verdzību un aizliedz iekarojumu karus”. Tas “prasa maksāt “parādus vai algu”, kā arī aizliedz “ikvienu mēģinājumu gūt labumu no kāda cita nezināšanas, vājuma vai neveiksmes” (“Sentēvi un pravieši”, 309. lpp.).

Mēs viegli varam sev pateikt, ka neesam slikti cilvēki. Piemēram, ja neesam tiešā veidā iesaistīti kādā slepkavībā vai acīmredzamā zagšanā, var likties, ka mēs darām labu. Bet, kad Jēzus runāja par baušļiem, Viņš skaidri pateica, ka baušļi netiek piepildīti vienkārši ar kādu īpašu darbu nedarīšanu. Drīzāk mēs pārkāpjam Dieva likumu ar savām domām, motivāciju un pat kaut kā nedarīšanu, ja mēs zinām, ka mums vajadzētu to darīt (sk. Mt 5:21–30).

Iedomājies sabiedrību, kurā katrs no desmit baušļiem tiktu uztverts nopietni un izdzīvots pilnībā. Tā būtu aktīva, enerģiska sabiedrība, kurā ikviens entuziastiski rīkotos mīlestībā uz Dievu un rūpējoties cits par citu.

Kāpēc mums ir nosliece lasīt desmit baušļus “šauri”, bieži vien ignorējot plašāku šo svarīgo principu attiecināšanu uz savu dzīvi? Kāpēc šaurāko izpratni īstenot dzīvē ir vieglāk? _____

Vergi, atraitnes, bāreņi, svešinieki

Izlasi 2Moz 23:9. Kāda ir šeit dotā Dieva vēsts Israēlam? _____

Kā tikko atbrīvoti vergi israēlieši zināja, ko nozīmē būt apspiestiem, izmantotiem un noniecinātiem. Kamēr viņi svinēja savu brīvību, Dievs bija norūpējies par to, lai viņi neaizmirstu, no kurienes viņi ir nākuši, ko nozīmē būt izslēgtam, kā arī ko Viņš bija darījis, lai viņus glābtu. Viņš iecēla Pashā svētkus kā piemiņas notikumu un iespēju atgādināt viņu piedzīvoto: “Un, ja tavs bērns šodien vai rīt tev jautātu: kas tas ir? – tad atbildi tam: ar stipru roku Tas Kungs mani izvedis no Ēģiptes, no vergu nama” (2Moz 13:14).

Izlasi 2Moz 22:21–23. Cik svarīgs viņu verdzības atgādinājums bija norādījumos par to, kā viņiem vajadzētu izturēties pret tiem, kas viņu jaunajā sabiedrībā nav tik veiksmīgi? _____

Tikko bija izskanējušas atbalsis pēc desmit baušļu došanas, kad Mozus bija aicināts pavadīt vairāk laika ar Dievu, klausoties detalizētas pamācības par lielo baušļu īstenošanu israēliešu sabiedrībā. Vēl pirms svētnīcas būvēšanas norādījumiem Dievs dod trīs nodaļas ar likumiem par tādiem jautājumiem kā pienācīga izturēšanās pret vergiem – likumus, kas ir asā pretstatā tam, kādu izturēšanos bija piedzīvojuši daudzi no israēliešiem. Bija likumi par vardarbības noziegumiem, likumi, kas bija saistīti ar īpašumu, likumi ikdienas dzīvei un principi tiesas izveidošanai, lai ieviestu šos likumus dzīvē un panāktu taisnīgu rīcību (sk. 2Moz 21. līdz 23. nodaļu).

Starp šiem likumiem īpaši izceļas rūpes par līdzpilsoņiem jaunajā sabiedrībā, kā arī rūpes par ārpusē esošajiem un visievainojamākajiem. Šos cilvēkus nedrīkstēja ekspluatēt, viņiem bija tiesības piekļūt ēdienam tādos veidos, kas respektē viņu cieņu, piemēram, rūpīgi uzlasīt atlikušās vārpas no novāktajiem laukiem. Šāda izturēšanās pret atstumtajiem un svešiniekiem senajā pasaulē nebija bieži sastopama. Pat mūsdienās šķiet, ka daži aizmirst šos svarīgos morāles principus par izturēšanos pret citiem.

Kādas atmiņas tavā pieredzē padara tevi līdzjūtīgāku un vairāk norūpējušos par ciešanās esošajiem un tiem, kas piedzīvo netaisnību? _____

Otrs desmitais

Daudzi kristieši atzīst un ievēro Bībeles norādījumu par desmitās tiesas maksāšanu jeb atgriešanu. Saskaņā ar Mal 3:10 tā ir vienkārša formula, kur ticīgie atdod desmit procentus no saviem ienākumiem jeb “peļņas” – lai atbalstītu draudzes darbu evaņģēlija izplatīšanā. Baznīcai, kurai ir uzticēta šī desmitā tiesa, parasti ir stingri noteikumi, kā šos līdzekļus izmantot, pirmkārt izlietojot tos tiešas kalpošanas un evaņģelizācijas atbalstam.

Izlasi 5Moz 14:22–29. Kāds ir galvenais desmitās tiesas nolūks šajās pamācībās? _____

Ir kārdinājums domāt, ka mēs esam izpildījuši savu pienākumu, ja esam devuši šos desmit procentus. Bet israēliešiem dotās pamācības norāda, ka desmit procenti ir tikai sākums. Pētījumi norāda, ka senajam israēlietīm vajadzēja dzīvot saskaņā ar levītu likuma vadlīnijām, regulāri maksājot no vienas ceturtdaļas līdz vienai trešdaļai no gada ienākumiem Dieva darbam, lai atbalstītu priesterus un svētnīcu, kā arī lai palīdzētu trūcīgajiem.

Daži pētnieki apraksta šo došanu kā otro desmito – īpaši lai atbalstītu svešiniekus, bāreņus un atraītnes. Ir acīmredzams, ka ļaudīm bija jābauda sava darba rezultāti un jāsvin pļauja. Dievs apsolīja svētīt viņus, īpaši jaunajā zemē, bet viņi nedrīkstēja uzskatīt šo svētību kā pašu par sevi saprotamu un aizmirst tos, kas nebija tik svētīti.

Katru gadu šo pļaujas daļu vajadzēja nest uz svētnīcu un tur izdalīt. Bet trešajā gadā šīs svētības bija jāizdala vietējā kopienā. Šajā pļaujas svinēšanā īpašs uzsvars bija uz tiem, ko viegli varēja atstāt neievērotu vai aizmirst: “Un, kad tu būsi pabeidzis nodalīt desmito tiesu no visas savas ražas trešajā gadā, kas ir desmitās tiesas upura gads, un tu būsi devis levītam, svešniekam, bāreņim un atraītni, ka tie tavos vārtos ēd un ir paēduši” (5Moz 26:12).

Saskaņā ar Dieva norādījumiem vismaz ar daļu no israēliešu ziedojumiem bija jānodrošina finansiālā un praktiskā palīdzība tiem, kam tā bija visvairāk vajadzīga. Arī tas bija saistīts ar cilvēku atmiņām un pateicību par to, ka Dievs pret viņiem ir bijis žēlsirdīgs un tainīgs.

Izlasi 5Moz 26:1–11. Ko Kungs viņiem pasaka? Kā mums vajadzētu attiecināt to pašiem uz savu attieksmi pret došanu tiem, kas ir trūkumā? _____

Gaviļu gads

Iepazīnis israēliešus kā cilvēkus, kam nav bijušas pašiem savas mājas un kas gaidīja apsolīto zemi, Dievs zināja, cik svarīga loma būs zemei, izveidojot jauno sabiedrību Kānaānā. Jozuas vadībā Dievs nodrošināja taisnīgu zemes sadalīšanu starp ciltīm un ģimeņu grupām.

Bet Viņš arī zināja, ka ar laiku labklājība, iespējas un resursi, kas bija saistīti ar zemes īpašumu, nonāks dažu cilvēku rokās. Ģimenes grūtības, slikta veselība, nepareiza izvēle un citas neveiksmes varēja radīt to, ka zemes īpašnieki pārdod savu zemi, lai gūtu īslaicīgu labumu vai vienkārši lai izdzīvotu, bet tas nozīmētu, ka ģimenei turpmākajās paaudzēs nebūs savu māju.

Dieva risinājums bija likums, kas paredzēja, ka zemi nekad nevar pārdot pavisam. Zemi varēja pārdot tikai līdz nākamajam "gaviļu gadam", kura laikā zeme tika atgriezta ģimenei, kam tā tika piešķirta, kā arī pārdevējs vai jebkurš cits pārdevēja ģimenes loceklis varēja atpirkt zemi jebkurā laikā. Dievs atkal atgādina cilvēkiem par viņu attiecībām ar Viņu un kā tās ietekmē viņu savstarpējās attiecības: "Un zemi lai neviens nepārdod par īpašumu: zeme pieder Man, bet jūs esat svešinieki un piemājtāji pie Manis" (3Moz 25:23).

Izlasi 3Moz 25:8–23. Kāda būtu sabiedrība, ja šie principi tiktu īstenoti, īpaši vārdi "nedariet viens otram pāri"? _____

"Dieva noteiktais iekārtojums bija paredzēts sociālās vienlīdzības atbalstīšanai. Sabata un gaviļu gada ieviešana lielā mērā nokārtoja visu to, kas zināmā laika periodā nācījas sociālajā un politiskajā saimniecībā bija darīts nepareizi." (Elena Vaita "Sentēvi un pravieši", 534. lpp.)

Bībeles vēsturnieki nav pārliecināti, vai šie ekonomikas un sociālie principi kādreiz ir pilnībā ievēroti ilgāku laika periodu (sk. 2Lk 36:21). Pat ja tā ir, šie noteikumi piedāvā pārsteidzošu ieskatu tajā, kā pasaule darbotos, ja pilnībā tiktu ievērots Dieva likums. Bez tam tie uzsver Dieva īpašās rūpes par trūcīgajiem un atstumtajiem, kā arī Viņa rūpes par to, lai mūsu pasaulē praktiskā veidā atklātos godīgums.

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļas “Israēlam dotais likums” (303.–314. lpp.), “Dieva rūpes par trūcīgajiem” (530.–536. lpp.).

“Pēc Dieva baušļu atzišanas nav nekā tāda, kas vēl vairāk izceltu Mozum dotos likumus, kā pavēle ieturēt devīgu, saudzīgu un viesmīlīgu garu pret trūcīgajiem. Lai gan Dievs bija apsolījis ļoti svētīt savus ļaudis, tomēr Viņa nolūks nebija, lai tie nemaz nepazītu nabadzību. Viņš paziņoja, ka zemē nabagu nekad netrūks. Starp Viņa ļaudīm vienmēr būs tādi, kuru stāvoklis no citiem cilvēkiem prasīs parādīt pret tiem līdzjūtību, saudzīgu maigumu un labdarību. Tāpat kā tagad, arī toreiz bija ļaudis, kurus piemeklēja nelaimes, slimības un īpašuma zaudēšana; tomēr tik ilgi, kamēr tie paklausīja Dieva dotajiem norādījumiem, starp viņiem nebija neviena ubaga vai tāda, kam trūktu uztura.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 530., 531. lpp.)

“Šie iekārtojumi bija domāti, lai bagātos aplaimotu ne mazākā mērā kā trūcīgos. Tie ierobežoja skopumu un tieksmi uz pašpaaugstināšanos un veicināja cēla labvēlības gara attīstību. Stiprinot visu šķiru savstarpējo uzticību, šie iekārtojumi stiprināja arī sabiedrisko kārtību un valsts stabilitāti. Mēs visi kopā esam ieausti cilvēces lielajā audumā, un viss, ko mēs varam darīt par labu citiem un viņu pacelšanai, svētības veidā atgriezīsies uz mums pašiem.” (534., 535. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kāda iezīme, likums vai noteikums Mozum un israēliešiem dotajā Dieva sabiedrības modelī īpaši piesaista tavu uzmanību (varbūt kaut kas no tā, kas tika pieminēts šajā nedēļā vai arī no papildu lasīšanas)?
2. Lasot likumus, ko Dievs deva Saviem ļaudīm, kā tu domā, kāpēc Viņš ir tik ļoti pievērsies tiem, kas ir visievainojamākie?
3. Kā mums vajadzētu saprast un attiekties pret šiem likumiem mūsdienās? Kā mēs izvēlamies, kuri no tiem ir attiecināmi un aktuāli mums? Kas ir vissvarīgākais, ko mēs varam mācīties no detalizētajām pamācībām par to, kā israēliešiem bija jāsakārto sava sabiedrība un dzīve?

KOPSAVILKUMS:

Dievs dzirdēja ciešanās esošās Israēla tautas saucienus Ēģiptē un iejaucās, lai viņus izglābtu. Viņš centās nodibināt īpašas derības attiecības ar viņiem un strādāt ar viņiem, lai nodibinātu jaunu sabiedrību, kas būs par svētību visiem, pat tiem, kas bieži vien ir aizmirsti, atstumti un ievainojami.